„Kaut kam arī tas jādara...“

Neko neteikšu. Volodja Paškovs izdarīja vilšu gājienu. Nebija slinks un atvilināja no mājām atputnieku — savu brigadieri Juri Vinduli, lai sevis vietā nodotu viņu avīžnieku riciņā. Bet es nebūt neesmu uz meistaru apvainojusies, jo iepazīšanās ar republikāniskā projektēšanas un mājbūves tresta specializētās pārvietojamās mehanizētās kolonnas Līvānu reģiona brigādes (kura ir viena no labākajām) vadītāju, izrādījās ļoti nozīmīga, un arī saruna, manuprāt, izvērtās atklāta, pašreizējā laika gara.

Domāju, Jurim ir tiesības uz savu viedokli, un to apstiprina arī viņa darba stāžs — Vindulis šajā organizācijā strādā gandrīz kopš tās pirmssākumiem. No šejienes viņu izvadīja dienestā armijā, šeit viņš arī atgriezās. Lai gan zināja, ka mierīgas dzīves nebūs — bieži pārbraucieni, līdz galam nenokārtoti sadzīves apstākļi. Bet Juris ir tāds cilvēks, kuram tieši šāda dzīve ir visvairāk pa prātam. Viņš nevar ciest vienmuļu, monotonu darbu, kā saka, no zvana līdz zvanam. Un arī pasauli paskatīties gribas. 11 gados viņš apbraukājis ne tikai Latviju, bet arī strādājis Krivojrogā, Pleskavā, Toljatti, Minskā, Dņepropetrovskā...

Bet tagad, lūk, daudzcietusī Armēnija. Tiesa gan, kārtējā maiņa uz turieni aizbrauca bez sava brigadiera, par ko, starp citu, daudzi brigādē nožēlo. Bet ko lai dara — katram taču ir tiesības uz atvaļinājumu. Jo vairāk — pēc tāda nebūt ne viegla darba, kāds ir Līvānu māju montāža un apdare.

Jā, jā. Ļoti alojas tie, kuri domā, ka uzcelt Līvānu māju — tas ir nieka darbs. Acīmredzot, tāds priekšstats radies tāpēc, ka māju konstrukcijas ir vieglas, tās iespējams uzcelt īsā laikā. Tikai vakar, piemēram, KamAZi atveda kārtējo māju, bet šodien, skaties, sienas jau gatavas. Celtnieki gan zina ko citu: lai māju uzbūvētu, jāpieliek ne mazums pūļu (protams, viss atkarīgs, kā strādā). Turklāt arī māju konstrukcija nebūt nav pilniga, nereti nav galavi tās pamati (par ko jāgādā vietējām SCO), tāpēc dažreiz rodas brāķis. Bet par apdares materiāliem vispār negribas runāt. Kā galīgu pagātni Juris atceras «savas» pirmās divas mājas Koknesē. Mājbūves kombinātā toreiz vēl bija ļoti importa materiāli, ar tiem bija īsts prieks strādāt. Bet tagad... Un arī šo ne visai kvalitatīvo materiālu bieži vien nepietiek. Un tāpēc nākas skriet kā vāverei riteni, jo citādi brigāde apvelties ar tādiem vārdiem, ka tos ilgi nevarēs aizmirst. Un kā lai puišiem acis skatās, ja kārtējo reizi nav atsūtīts pilns komplekts? Nopelnīt taču grib visi, ar 200 rubļiem komandējumā nevienu neizvilināsi.

Lai nu kā, bet patlaban Vinduļa brigāde ar visu ir nokomplekteta. Tās locekļu vidējais vecums — apmēram trīsdesmit gadiem. Tiesa, precēto gan ir maz. Un te grūti ko līdzēt, jo ne katra ģimene ir ar mieru, lai tās «galva», kā minimums, būtu projām nedēļu. Pat ja viņš mēnesī nopelna 350 — 400 rubļus. Tāpēc daudzi brigādē strādā tikai līdz precībām. Arī tie, kuri atrod savas dzīvesbiedres komandējumu laikā. Jau divi puiši tādā veidā nodibinājuši ģimenes, taču aizgājuši no brigādes. Vienalga — laimi jums! Bet Pjotru Kaļiņinu, Juriju Abramovu, Romānu Jakovļevu gan Juris uzskata par kolektīva kodolu. Un vēl viņš domā, ka nekāda kadru mainība nav bīstama, ja ir stiprs tieši kodols, ja ir cilvēki, kuri jaunatnācēju ievadīs darba gaitās un arī pārkāpēju pratīs ietekmēt. Jo par visu augstāk tiek stādīts brigādes prestižs.

Jā, prestižs... Un dzirdu šādu ruģu brigadiera monologu: «Bija laiks, kad mūs uz vietas sagaidīja personiski kolhoza priekšsēdētājs, ierādīja labiekārtotu mājokli, sātnī ēdināja. Bet tagad aina pavisam cita. Un arī vārdi «Līvānieši atbraukuši!» vairs neskan ar sajūsmu. Jādzīvo kaut kādās būdās, arī par uzturu jāgādā pašiem. Ja mums rada pavisam neciešamus dzīves apstākļus, nekas cits neatliek kā ņemt pozu: sak, ir arī citi objekti.»

Kas tad notiek? Kāpēc tagad radusies tāda attieksme pret mūsu celtniekiem? Negribas notikušajā vainot tikai un vienīgi brigādi (lai arī tajā, bez šaubām, ne visi ir eņģeļi). Galvenais, manuprāt, ir tiešā saistība starp subjektu un objektu. Nevienam vairs nav noslēpums, ka Līvānu māju prestižs pēdējos gados stipri krities. Kaut gan... Ir bijis arī tā, ka dažos Krievijas reģionos, kurp tuvāk nogādāt mājas no Penzas, tomēr priekšroka dota līvāniešiem. Bet mūsu pašu Mārupē ir pat rinda pēc tām. Jo te droši eksperimenti, un ierastās Līvānu mājas aprīses šeit sastkatis tikai speciālists. Liels pieprasījums ir arī Ukrainā un Armēnijā. Tikai rūpnīcai nav izdevīgi pārdot savu produkciju par zemāku cenu, nekā noteikts tāmē. Vinduļa brigādē tomēr uzskata, ka nebūtu slikti nodarboties ar individuālajiem pasūtījumiem — kaut vai sākumam republikā. Kamēr ideju apsver «augšā», puiši strādā Armēnijā.

Ir liela velēšanās iegūt informāciju no pirmavotiem, tāpēc Jurim pavaicāju: vai apstiprinājies tas, par ko pēdējā laikā raksta republikas prese, proti — vai bija tēga iegūldīt tādus līdzekļus rajonā, kuru dabas nelaime praktiski nav skārusi?

— Uz vietas apjautām, ka armeņi mūsu līdzdalību celtniecībā uzņem nevis kā palīdzību, bet gan drīzāk kā mūsu pienākumu. Sak, ja kaut kas, «lielā zeme» glābs. Bet paši uz darbu gan nav sevišķi naski. Ja, puiši tur nopelna līdz 900 rubļiem (uz papīra, protams). Bet viņi arī strādā no ausmas līdz tumsai. Turklāt māju konstrukcijas ir īpašas, izturīgas pret zemestricēm. Papildus nostiprinājumu vien mīlzums. Un vēl lielais attālums, augstums virs jūras līmeņa... Kravas arī pienāk izkomplektētas, ceļā noslēpumaini veidā pazūd pat naglas. Vārdu sakot, nanda nenāk viegli. Un ne tikai Armēnijā. Mainās māju sērijas. Uni, lūk, 15 sienu paneļu vietā, māju montējam jau no 20 paneļiem, bet alga gan palikusi tā pati. Reiz brīvā brīdī izrēķināju, ka gadā prēmiju veidā vairāk par 100 rubļiem nesanāk. Un vīri saka domāt: vai ir vērts pavadīt dzīvi uz riteņiem?

Brigadiera teiktajam piebildīšu; jo vairāk tāpēc, ka jaunajiem un spēcīgajiem puišiem nav arī īsti pilnvērtīgas atpūtas apstākļu. Sporta darbs SPMK, jūtams, stipri vien nolaists. Bet Juris kādreiz bija rajona čempions tenisā. Viens otrs vaļas brīžos pamētā svaru bumbu... Vai, te nav darbalaiks komjaunatnes un arodbiedrības komitejām, lai iesaistītu no darba brīvos puišus regulāras nodarbībās? Tad, varbūt, viens otrs retāk skatītos uz bēdīgi slavenā «otrā» veikala pusi. Jo cilvēkam, sevišķi — ja viņš ir jauns, bez darba jābūt arī citādi ieinteresētam. Tad iespējams, viņš tik viegli nealgās organizācēju, bet gan gūst otrdien — pievienosies Vladimira Paškova teiktajiem vārdiem: «Kaut kam arī tas jādara.»

I. KOROLOVA

● ATTĒLĀ (no kreisās uz labo): meistars Vladimirs Paškovs, brigadieris Juris Vindulis un namdaris Jānis Vojevodskis.

J. SILICKA foto